യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 3
(ഉത്.പത്തി+പ്രകരണമ്)/സർഗം 100

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

ചി+ത്ത-മേത-ദുപാ-യാതം ബ്ര+ഹ്മണഃ(ഫ്) പരമാത്/പദാത് .
അത+ന്മയം(ൻ) ത+ന്മയം(ഞ്) ച തരങ്ഗഃ(സ്) സാഗരാദിവ .. 1

പ്രബു+ദ്ധാനാം മനോ രാമ+ ബ്രഹ്-മൈവ ഹി നേതരത് .
ജല-സാമാ+ന്യ-ബു+ദ്ധീനാ-മബ്ധേർ/നാ+ന്യസ്-തരങ്ഗ+കഃ .. 2

മനോ രാമാ+പ്രബു+ദ്ധാനാം സംസാര+ഭ്രമ-കാരണമ് .
അപ+ശ്യതോ്മ്ബു-സാമാ+ന്യ-മ+ന്യതാമ്ബു+തരങ്ഗ/യോഃ .. 3

അ+പ്ര-ബു+ദ്ധ-ദൃശാം പ+ക്ഷേ തത്/പ്രബോധായ കേവലമ് .
വാ+ച്യ/വാചക/സംബ+ന്ധ-കൃതോ ഭേദഃ(ഫ്) പ്രക+ല്പ്യതേ .. 4

സർവ-ശ+ക്തി പരം ബ്ര+ഹ്മ നി+ത്യമാ-പൂർണ-മ+വ്യയമ് .
നത-ദസ്തി ന തസ്മി+ന്യ(ദ്-വി)+ദ്യതേ വിതതാ+ത്മനി .. 5

സർവ-ശ+ക്തിർ-ഹി ഭഗവാ+ന്യൈവ തസ്മൈ/ഹി രോചതേ .
ശ+ക്തിം(ൻ) താമേവ വിതതാം/ പ്രകാശയതി സർവഗഃ .. 6

ചി+ച്ഛ+ക്തിർ/ബ്ര+ഹ്മണോ രാമ ശരീരേ+ഷ്വഭി-ദൃശ്യതേ .
സ്പന്ദ-ശ+ക്തി+ശ്ച വാതേഷു ജഡ-ശക്തിസ്-തഥോപലേ .. 7

ദ്രവ-ശക്തിസ്-തഥാമ്/ഭഃ(സ്)സു/ തേജഃ(ശ്)ശ+ക്തിസ്-തഥാ്നലേ .
ശൂ+ന്യ-ശക്തിസ്-തഥാ-കാശേ ഭാവ-ശ+ക്തിർ/ഭവ+സ്ഥിതൗ .. 8

ബ്ര+ഹ്മണഃ(സ്) സർവ-ശ+ക്തിർ/ഹി ദൃ+ശ്യതേ ദശ-ദി+ഗ്ഗതാ .
നാശ-ശ+ക്തിർ/വിനാശേഷു ശോക-ശ+ക്തി+ശ്ച ശോകിഷു .. 9

ആന+ന്ദ-ശ+ക്തിർ/മുദിതേ വീ+ര്യ-ശ+ക്തിസ്-തഥാ ഭടേ .
സർഗേഷു സർഗ-ശ+ക്തി+ശ്ച ക+ല്പാ+ന്തേ സർവ-ശ+ക്തിതാ .. 10

ഫല-പുഷ്പ-ലതാ-പ+ത്ര-ശാഖാ-വിടപ-മൂലവാൻ .
വൃ+ക്ഷബീജേ യഥാ വൃ+ക്ഷസ്-തഥേദം ബ്ര+ഹ്മണി+ സ്ഥിതമ് .. 11

പ്രതി-ഭാസ-വശാ-ദേവ മ+ധ്യ+സ്ഥം(ഞ്) ചിത്ത-ജാ+ഡ്യയോഃ .
ജീവേ-തരാ-ഭിധം(ഞ്) ചി+ത്ത-മ+ന്തർ/ബ്ര+ഹ്മണി ദൃ+ശ്യതേ .. 12

നാനാ-തരു-ലതാ-ഗുല്മ-ജാല-പ+ല്ലവ-ശാലയഃ .
നിർവി-ക+ല്പക-ചി+ന്മാത്രം(ൻ) നാനാ്യനിർ/ജ്ഞാത/ക+ല്പനാ .. 13

ബ്രഹ്-മൈ-വേദ-മഹം(ൻ)ത+ത്ത്വം(ഞ്) ജഗത്/പ+ശ്യാ+ദ്യ രാഘവ .
സ ആത്മാ സർവഗോ നാമ നി+ത്യോദിത-മഹാ-വപുഃ .. 14

യ+ന്മ-നാഡ്മ-നനീം ശക്തിം(ൻ) ധ+ത്തേ ത+ന്മന ഉ+ച്യതേ .
പി+ച്ഛ+ഭ്രാ+ന്തി+(ർ-യ)ഥാ+ വ്യോമ്നി പയ+സ്യാ-വർത-ധീ+ര്യഥാ .. 15

പ്രതിഭാസ-കലാ-മാത്രം/ മനോ ജീവസ്-തഥാ+ത്മനി .
യദേത+ന്മനസോ രൂപ-മുദിതം മനനാ+ത്മകമ് .. 16

ബ്രാ+ഹ്മീ ശ+ക്തി-രസൗ തസ്മാദ്/ബ്ര+ഹ്മൈവ തദരിം(ൻ)ദമ .
ഇദം(ൻ) തദഹ-മി+ത്യേവ വിഭാഗഃ(ഫ്) പ്രതി-ഭാസജഃ .. 17

മനസോ+ ബ്ര+ഹ്മണോ്യ+ന്യ+ച്ച മോഹേ പരമ-കാരണമ് .
യ+ദ്യ+ച്ചൈത+ന്മന+സ്യേവ കിംചിത്-സദ-സദാ+ത്മകമ് .. 18

വ്യാ-ശബ്ദിതം സർവ-ശ+ക്തേസ്-താം/
ശക്തിം/ ബ്ര+ഹ്മതാം(വ്) വിദുഃ .
മനഃ(സ്) സ+ത്താ+ത്മകം(ൻ) നാമ യത്തൈത+ന്മനസി+ സ്ഥിതമ് .. 19

യഥർ/തോഃ(ശ്) ശ+ക്തയസ്-ത+ദ്വജ്-
ജീവേഹാ+ ബ്ര+ഹ്മണി+ സ്ഥിതാഃ .
വ്യാപ്ത-സർവർതു-കുസുമാ+ ക്ഷ്മാ-ദേശ/വിധി-ഭേദതഃ .. 20

യഥാ ദധാതി പുഷ്പാണി തഥാ ചി+ത്താനി ലോക-കൃത് .
ക്വചിത്/ക്വചിത്/കദാ-ചി+ദ്ധി തസ്മാ-ദായാ+ന്തി ശ+ക്തയഃ ..21

ദേശ-കാലാദി-വൈചി+ത്ര്യാത്/ക്ഷ്മാ-തലാ-ദിവ ശാലയഃ .
ന ജാതം/ പ്രതി-ഭാസേന തേനൈ-വാ+ന്യേന പ+ശ്യതി .. 22

പ്രതി-യോഗി+വ്യവ+ച്ഛേദ-സംഖ്യാ-രൂപാ-ദയ+ശ്ച യേ .
മനഃ(ശ്)ശബ്ദൈഃ(ഫ്) പ്രക+ല്പ്യ+ന്തേ+
ബ്ര+ഹ്മ-ജാൻ/ബ്ര+ഹ്മ വി+ദ്ധി താൻ .. 23

യഥാ യഥാ+സ്യ മനസഃ(ഫ്) പ്രതി-ഭാസഃ(ഫ്) പ്രവർ/തതേ .
തഥാ തഥൈവ ഭവതി/ ദൃഷ്ടാ+ന്തോ്യ+ത്ര കിലൈ+ന്ദവാഃ .. 24

സ്വയ-മ+ക്ഷുബ്ധ/വിമലേ യഥാ/ സ്പ+ന്ദോ മഹാമ്/ഭസി .
സംസാര-കാരണം(ഞ്) ജീവസ്-തഥായം പരമാ+ത്മനി .. 25

ജ്ഞേ+സ്യ സർവം(ഞ്) ചിതം രാമ+ ബ്രഹ്-മൈവാ-വർ/തതേ സദാ .
ക+ല്ലോ-ലോർമി/തരങ്ഗൗ/ഘൈ/രബ്ധേർ/ജല-മിവാ+ത്മനി .. 26

ദ്വിതീയാ നാസ്തി സ+ത്തൈകാ നാമ-രൂപ+ക്രിയാ+ത്മികാ .
പരേ നാനാ-തരങ്ഗേ്വ+ബ്ധൗ/ ക+ല്പനേവ ജലേ-തരാ .. 27

ജായതേ ന+ശ്യതി തഥാ യദിദം(യ്) യാതി തിഷ്ഠതി .
തദിദം ബ്ര+ഹ്മണി+ ബ്ര+ഹ്മ+ ബ്രഹ്മണാ ച വിവർ/തതേ .. 28

സ്വാ+ത്മ+ന്യേ-വാത-പസ്-തീ+വ്രോ മൃഗ-തൃഷ്ണി-കയാ യഥാ .
വിചി+ത്രേണ വിചി+ത്രോ്പി+ പ്രസ്/ഫുര+ത്യാ+ത്മനാ തഥാ .. 29

കരണം(ങ്) കർമ കർതാ ച ജനനം മരണം സ്ഥിതിഃ .
സർവം ബ്രഹ്+മൈവ ന+ഹ്യസ്തി ത+ദ്വിനാ ക+ല്പനേ-തരാ .. 30

ന ലോഭോ്+സ്തിന മോഹോ്+സ്തി/
ന തൃഷ്ണാ+സ്തിന ര+ഞ്ജനാ .
ക ആ+ത്മ+ന്യാത്മനോ-ലോഭസ്/തൃഷ്ണാ-മോഹോ്ഥവാ-കുതഃ ..31

ആത്-മൈ-വേദം(ഞ്) ജഗത്-സർവ-മാ+ത്മൈവ കലനാ+ക്രമഃ .
ഹേമാങ്/ഗദ/തയേ-വായ/മാ(ത്-മോ)-ദേതി മന+സ്തയാ .. 32

അബു+ദ്ധം യത്പരം(ൻ) ധാമ ത+ച്ചി+ത്തം(ഞ്) ജീവ ഉ+ച്യതേ .
അപരി+ജ്ഞാത ഏവാശു ബ+ന്ധുരാ-യാ+ത്യ-ബ+ന്ധുതാമ് .. 33

ചി+ന്മയേ-നാ+ത്മനാ്+ജ്ഞേന+ സ്വസം-ക+ല്പനയാ+ സ്വയമ് .
ശൂ+ന്യതാ ഗഗനേ-നേവ ജീവതാ+ പ്രകടീ-കൃതാ .. 34

ആ+(ത്-മൈ)വാ-നാ+ത്മ-വദിഹ ജീവോ ജഗതി രാജതേ .
ദ്വീ+ന്ദു+ത്വ-മിവ ദുർ-ദൃഷ്ടേഃ(സ്) സ+ച്ചാ-സ+ച്ച സമു+ത്ഥിതമ് .. 35

മോഹാർഥ-ശബ്/ദാർഥ-ദൃശോ/രേതയോ-ര+ത്യ-സംഭവാത് .
സ+ത്യ+ത്വാ-ദാ+ത്മന+ശ്ചൈവ+
ക്വാ+ത്മാ ബ+ദ്ധഃ(ഖ്)+ക്വ മു+ച്യതേ .. 36

നി+ത്യാ-സംഭവ-ബ+ന്ധസ്യ ബ+ദ്ധോ്+സ്മീതികു-ക+ല്പനാ .
യ+സ്യ കാ+ല്പനി-കസ്-തസ്യ മോ+ക്ഷോ മി+ഥ്യാ ന ത+ത്ത്വതഃ .. 37

ശ്രീരാമ ഉവാച .
മനോ യം(ൻ) നി+ശ്ചയം(യ്) യാതി ത+ത്തദ്/ഭവതി നാ+ന്യഥാ .
തേന കാ+ല്പ-നികോ നാസ്തി ബന്ധഃ(ഖ്) കഥ-മിഹ+ പ്രഭോ .. 38

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
മി+ഥ്യാ കാ+ല്പ-നികീ-വേയം/ മൂർഖാണാം/ ബ+ന്ധകല്പനാ .
മി+ഥ്യൈവാ+ഭ്യുദിതാ തേഷാ-മിതരാ/ മോ+ക്ഷ-കല്പനാ .. 39

ഏവ-മ+ജ്ഞാ-നകാ-ദേവ ബ+ന്ധ-മോ+ക്ഷ-ദൃശോ/+സ്മൃതേഃ .
വസ്തു-തസ്തു ന ബ+ന്ധോ/സ്തി ന മോ+ക്ഷോ/+സ്തി-മഹാമതേ .. 40

ക+ല്പ-നായാ- അവസ്-തു+ത്വം സംപ്ര-ബു+ദ്ധ-മതിം പ്രതി .
ര+ജ്ജ്വ-ഹേരിവ ഹേ+ പ്രാ+ജ്ഞ ത+ത്ത്വ-ബു+ദ്ധമതിം പ്രതി .. 41

ബ+ന്ധ-മോ+ക്ഷാദി-സംമോഹോ ന+ പ്രാജ്ഞ+സ്യാസ്തി ക+ശ്ചന .
സംമോഹ-ബ+ന്ധ-മോ+ക്ഷാദി+ ഹ്യ+ജ്ഞ+സ്യൈ-വാസ്തി രാഘവ .. 42

ആദൗ മനസ്-തദനു ബ+ന്ധ-വിമോ+ക്ഷ-ദൃഷ്ടീ
പ+ശ്ചാത്/പ്രപ+ഞ്ച-രചനാ ഭുവനാഭി-ധാനാ .
ഇ+ത്യാ-ദികാ+ സ്ഥിതി-രിയം ഹി ഗതാ+ പ്രതിഷ്ഠാ-
മാ+ഖ്യായികാ സുഭഗ ബാല-ജനോദി-തേവ .. 43

ഇ+ത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാ-രാമായണേ വാല്മീകീയേ
ഉത്പത്തി+പ്രകരണേ ചി+ത്ത-ചികി+ത്സാ-പൂർവകം ചി+ത്തോത്/പത്തി-
വർണനം(ൻ)നാമ ശത-തമഃ(സ്) സർഗഃ .. 100 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
3.10.2023